

SPOLEČENŠTVO JMÄŠNÄ• MANÄ½ELÄ® - I.

StÄ™eda, 05 zÄ™Ä™Ä™- 2007

Rozvod manÄ½elství a dÄ™lení majetku je vÄ™tšinou nepÄ™jemnou a komplikovanou záležitostí. Alespoň stručně vysvětlíme základní pravidla. Upozorníme také na některá ustanovení v obecné úpravě, která jsou obzvláště důležitá pro tyto případy.

- V občanském zákoníku (§ 143 a následující) je majetek manÄ½elství označován termínem "společné jmění manÄ½elství" - zkráceně SJM. MÄ½eme se setkat také s termínem bezpodílové spoluvlastnictví manÄ½elství (BSM), kterým byl společný majetek označován až do novely občanského zákoníku v roce 1998. Tento pojem však již Občanský zákoník nezná a proto jej už nelze uvádět do smluv o omezeném ručení manÄ½elství.

- Dle § 136 odst. 2 občanského zákoníku mÄ½že společné jmění vzniknout jen mezi manÄ½ely (nikoliv kupÄ™. i mezi druhy a družkou).

- Rozsah společného jmění manÄ½elství mohou manÄ½elé rozšířit nebo zúžit. Musí tak ale učinit ve smlouvě u formou notářského zápisu (§ 143a občanského zákoníku), zjednodušeně nazývané manÄ½elskou smlouvou.

Smlouva se nemusí týkat jen majetku a závazků nabytých či vzniklých v budoucnosti. MÄ½že se týkat i majetku a závazků, které již společné jmění manÄ½elství tvoří.

- PÄ™edmetem této smlouvy mohou být i jednotlivé, zcela konkrétní majetkové hodnoty a závazky. Jestliže je pÄ™edmetem smlouvy nemovitost, nabývá smlouva účinnosti teprve vkladem do katastru nemovitostí. Tímto postupem tak lze do společného jmění manÄ½elství zahrnout například byt, který vlastnil jeden z manÄ½elů ještě před svatbou. (V jmění manÄ½elství nejsou dány podíly na společném majetku, tedy každým z manÄ½elů je vlastníkem celé věci (např. nemovitosti současně (rovněž úplném) vlastnictví druhého manÄ½ela. Z toho vyplývá, že stane-li se v důsledku dohody o zúžení SJM jeden z manÄ½elů jediným vlastníkem věci, pouze tím odpadne jeden ze subjektů tohoto vlastnictví (manÄ½el), aniž tím ovšem vznikne rozšíření rozsahu vlastnictví druhého manÄ½ela (ten byl vlastníkem celé věci již před zúčením SJM je jím i nadále). Z uvedeného vyplývá, že tato operace nepodléhá zdanění.)

- ohledně nemovitostí po zániku manÄ½elství: bývalí manÄ½elé se stali podílovými spoluvlastníky. V ideálním případě by s rozvodu měli (bývalí) manÄ½elé o rozdělení svého majetku dohodnout mezi sebou. Soud pak tuto dohodu uzná, ať už je poměr takto rozděleného majetku jakýkoliv. Pokud je dohoda nereálná, měli by manÄ½elé co nejdříve podat návrh na vypořádání společného jmění soudem. V praxi není podílové spoluvlastnictví nemovitostí ideální ať se jedná o nemovitost, zvláště když se oba manÄ½elé ani po letech nesou. Jejich podílové spoluvlastnictví na nemovitostech bude proto nutno dohodou nebo soudně vypořádat, a to i třeba za cenu prodeje společné nemovitosti a rozdělení takto získaného výtěžku. PÄ™estože to mÄ½že vypadat vypořádat a v Ä™er zatím ještě nezvykle, je lepší než zaátku manÄ½elství či podnikání vysvětlit. Snažte se jako podnikatel manÄ½elskému partnerovi vysvětlit, že smlouvu vydávající podnikatelské jmění ze společného jmění manÄ½elství nechcete uzavřít proto, abyste si zisk mohli ujet jenom vy. Vždyť jde zároveň o ochranu společného jmění manÄ½elství (tedy i partnerova majetku) od možných rizik a neúspěchů podnikání.

- Podnikatel se proto týká zejména možnost výslovně ze společného jmění vyloučit soubor věcí sloužících k podnikání jednoho z manÄ½elů. V případě vypořádávání takového majetku postupuje soud podle notářského zápisu - dle majetku je pak výrazně jednodušší. Cena notářského zápisu se odvíjí od ceny věcí v něm zahrnutých. Orientačně je třeba počítat s cenou okolo dvou až tří procent z hodnoty majetku. Vzhledem k tomu, že se tím pÄ™ed vztahy i pro budoucnost (tedy pravděpodobně na výše uvedenou hodnotu majetku než nyní), není obvykle pořízení tohoto zápisu zbytečnou investicí.

- Rozhodování o samotném rozvodu a o majetku jsou totiž odlišná řízení. PÄ™i podání návrhu na rozvod tedy automaticky nedochází také k zahájení řízení o vypořádání majetku. Bývalí manÄ½elé mohou podat návrh na vypořádání společného jmění soudem samozřejmě i po rozvodu, ale jen do tří let od právní moci rozsudku o rozvodu. Pokud manÄ½elé do uplynutí této lhůty nevypořádají své společné jmění ani soudně, ani vzájemnou dohodou, má se za to, že se vypořádali následovně:

DO SPOLEČENÉHO JMÄŠNÍ PATÁ:

- movité i nemovité věci, majetková práva a závazky, které manÄ½elé společně nebo každý samostatně za dobu trvání manÄ½elství nabyli

- práva a povinnosti spojené s obchodním podílem, s akciemi i se členstvím v družstvu - včetně jejich majetkové hodnoty, kterou je pÄ™i rozvodu nutno též vypořádat. ManÄ½el(ka) společníka obchodní společnosti, akcionáře nebo člena družstva (včetně bytové družstva) DO SPOLEČENÉHO JMÄŠNÍ NEPATÁ:

- majetek získaný pÅ™ed manÅ¾elstvím
- majetek nabytý dÅ™dÁNím
- majetek nabytý darem jen jedním z manÅ¾elÅ™
- majetek získaný transformací za jiný majetek náležející do výlučného vlastnictví jednoho z manÅ¾elÅ™
- věci sloužící osobní potřebě jen jednoho z manÅ¾elÅ™
- věci vydané v restituci jednomu z manÅ¾elÅ™
- závazky týkající se majetku náležejícího výhradně jednomu z manÅ¾elÅ™
- výsledky tvůrčí činnosti jako např. sochy, obrazy, literární díla apod. (avšak honoráře za ně již do SJM patří)
- závazky přesahující míru přiměřenou majetkovým poměrům manÅ¾elÅ™, převzaté jedním z manÅ¾elÅ™ bez souhlasu druhého

Mnohdy je však nutné rozsah společného jmění manÅ¾elÅ™ i během trvání manÅ¾elství změnit. Dá se tak formou notářského zápisu; je tak možné rozšířit nebo zúžit stanovený rozsah společného jmění manÅ¾elÅ™. Tak manÅ¾elé změnit rozsah majetku a závazků nabytých či vzniklých v budoucnosti, ale i majetku a závazků souasných, které již tvoří jejich společné jmění.

O tom věkem přistoupit.

právník